

Organizacja monitoringu

Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych jest zorganizowany na 3 poziomach: instytucja finansująca (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej), instytucja zlecająca (Główny Inspektorat Ochrony Środowiska), wykonawca monitoringu (jednostka bądź konsorcjum jednostek realizujących zadania zlecone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska). W każdym cyklu monitoringowym wykonawca monitoringu wyłaniany jest zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych. Od 2015 roku każdy z komponentów monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych, tj. monitoring gatunków roślin, monitoring gatunków zwierząt oraz monitoring typów siedlisk przyrodniczych, realizowany jest w ramach odrębnego projektu i ma niezależnego wykonawcę. Każdy z wykonawców monitoringu powołuje kierownika i opiekuna projektu oraz wyznacza koordynatorów głównych i krajowych, a także ekspertów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań. Opis zadań realizowanych przez poszczególne jednostki przedstawiono na poniższym schemacie organizacyjnym.

Jedna z głównych instytucji finansowych wspierających realizację krajowej polityki ekologicznej państwa. Finansuje szeroki zakres zadań w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej określonych Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, w tym również zadania związane z realizacją Państwowego Monitoringu Środowiska przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Instytucja odpowiedzialna za realizację zadań Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o stanie środowiska. Zakres zadań PMŚ jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ oraz w wykonawczych programach PMŚ. Jednym z elementów Państwowego Monitoringu Środowiska jest Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych, którego przeprowadzenie Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zleca wyłonionym wykonawcom.

Jednostka bądź konsorcjum jednostek realizujących zadania związane z monitoringiem gatunków roślin lub gatunków zwierząt, lub siedlisk przyrodniczych zlecone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Wykonawca monitoringu odpowiada za całość prac realizowanych w ramach projektu, w tym m.in. za koordynację, terminowość i prawidłowość wykonywanych zadań. Wykonawca monitoringu powołuje zespół osób: m.in. kierownika projektu, opiekuna naukowego projektu, koordynatorów głównych, koordynatorów krajowych oraz ekspertów, przy wsparciu których realizuje poszczególne zadania przewidziane w projekcie.

Osoba posiadająca doświadczenie w koordynowaniu prac badawczych lub monitoringowych poświęconych gatunkom roślin, gatunkom zwierząt lub siedliskom przyrodniczym objętym Państwowym Monitoringiem Środowiska. Kieruje zespołem osób wykonujących poszczególne zadania w ramach projektu oraz sprawuje bezpośredni nadzór nad jakością i terminowością przekazywanych produktów wytworzonych w trakcie realizacji poszczególnych zadań.

Specjalista w dziedzinie nauk biologicznych bądź leśnych, posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. Osoba posiadająca doświadczenie w koordynowaniu prac badawczych i wykazująca się znajomością zagadnień związanych z monitoringiem gatunków i siedlisk przyrodniczych potwierdzoną publikacjami naukowymi. Udziela niezbędnych konsultacji oraz służy pomocą w przypadku konieczności rozstrzygnięcia kwestii budzących wątpliwości, w szczególności dotyczących metodyk monitoringu i sposobu oceny stanu ochrony oraz reprezentatywności sieci stanowisk monitoringowych.

Zespół osób, z których każda posiada stopień naukowy co najmniej doktora nauk biologicznych lub leśnych oraz doświadczenie w koordynowaniu i wykonywaniu prac badawczych lub monitoringowych poświęconych gatunkom roślin, gatunkom zwierząt lub siedliskom przyrodniczym objętym Państwowym Monitoringiem Środowiska. Każdy z koordynatorów głównych odpowiedzialny jest za koordynację, terminowość i prawidłowość wykonywanych zadań w zakresie przyporządkowanej mu grupy przedmiotów monitoringu, np. w zakresie paproci, widłaków (w monitoringu roślin), motyli, płazów (w monitoringu zwierząt), siedlisk leśnych, siedlisk wodnych (w monitoringu siedlisk przyrodniczych). Koordynator główny jest

również zobowiązany do nadzorowania prac koordynatorów krajowych przypisanych do danej grupy przedmiotów oraz do weryfikowania, jako drugi stopień kontroli, prawidłowości i kompletności wypełnionych przez ekspertów formularzy terenowych z przeprowadzonego monitoringu na danym stanowisku.

Zespół osób, z których każda posiada wykształcenie przyrodnicze oraz doświadczenie w prowadzeniu prac monitoringowych zgodnie z metodykami stosowanymi w Państwowym Monitoringu Środowiska. Każdy z koordynatorów krajowych odpowiedzialny jest za koordynację, terminowość i prawidłowość wykonywanych zadań w zakresie przyporządkowanego mu przedmiotu monitoringu, tj. gatunku (np. widlicz alpejski, modraszek arion) lub typu siedliska (np. kwaśne dąbrowy, jeziora lobeliowe). Koordynator krajowy jest również zobowiązany do nadzorowania i koordynacji prac prowadzonych przez wszystkich ekspertów przypisanych do danego przedmiotu (pojedynczego gatunku lub siedliska) oraz do weryfikowania, jako pierwszy stopień kontroli, prawidłowości i kompletności wypełnionych przez ekspertów formularzy terenowych z przeprowadzonego monitoringu na danym stanowisku.

Zespół osób, z których każda posiada odpowiednie kompetencje w zakresie prac monitoringowych zgodnie z metodykami stosowanymi w Państwowym Monitoringu Środowiska. Każdy z ekspertów lokalnych odpowiedzialny jest za terminowość i prawidłowość przeprowadzenia badań na stanowisku monitoringowym zgodnie z zapisami metodyki i/lub zaleceń koordynatorów i/lub Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jak również za prawidłowe i kompletne wypełnienie formularza terenowego z przeprowadzonego monitoringu na danym stanowisku.

Osoby wspomagające ekspertów lokalnych w prowadzeniu prac na stanowisku lub towarzyszące im podczas prowadzenia badań ze względów bezpieczeństwa, w sytuacjach gdy badania wykonywane są na stanowiskach siedlisk wodnych lub stanowiskach położonych w terenie o dużym nachyleniu podłoża, lub na niestabilnym gruncie.